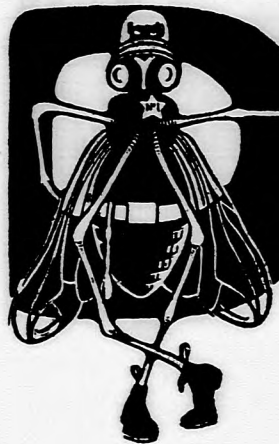

VOL. 21 ÉV.

13. SZÁM.

DETROIT, MICH.

DONGÓ

1060—25 STREET, DETROIT, MICH.

ÁRA EGY ÉVRE 3 BETEG DOLLÁR

1923 július 1

A BOLDOG FALU
(Ahol nem vonit az éhség farkasa.)

Világtragédia

IRTA: DUTKA ÁKOS.

Nimfák kacagtak benn az erdőn,
Kéjre nyújtózó tavaszi mámor
Lengett a fák közt; — s oly megejtőn
Hivott a fű: heverj le bárhol...

És én békésen, önfeledten
A dombos enyhe pázsitra dültem, —
Minden ujjongott, élt e percben
A békés nagy erdőn körültem.

Ki tudta, hogy egy kis világot. —
Egy békés országot most megöltem,
Mikor elnyultam itt a földön
S egy hangyabolyba könyököltem.

Romvárukon amint nyüzsögtek,
Gázolva egymást itt a földbe:
Embersorsunk jutott eszembe...
Vajjon abba ki könyökölt be?

LORAINIAK FIGYELMÉBE

Lorainban SIMON ANDRÁS jólmert honfitársunk volt szíves elvállalni a Dongó képviselőjét. Ajánljuk őt az ottani magyarok jóindulatába.

SZIVES TUDOMÁSUL

A "Vas András" című könyv kapható a következőknél:

Cleveland, O.: Bazsó András, 2773 E. 79 Street.

Connellsville, Pa.: Body Andrásnál.

Flint, Mich.: Babinesák Pálnál.

Trenton, N. J.: Oláh Mihály, 25 Adeline Street.

Youngstown, O.: Mihók Sándor, 601 Dollar Bank Bldg.

Columbus, O.: Keézán Sándorné, 1838 Washington Ave.

Perth Amboy, N. J.: Orvecz Imre, 720 Catherine St.

Barberton, O.: Gáspár István, 205 Rosse St.

Passaic, N. J.: Tóth Pál, 212 — 3rd Street.

Granite City, Ill.: Németh Ferenc, 1602 Poplar St.

St. Louis, Mo.: Szabados J., 2023 So. Broadway.

Fredericktown, Pa.: Szopó Ferenénél.

Vegyes hírek

Magyarországon ezer koronába kerül egy barack. Így aztán az emberek nagyobb része kénytelen arra várni, hogy a feje bub-jára nyomjanak barackot.

Mezőkövesden nagy népünnepély volt és a fényes vendégek tiszteletére az ünneplő matyók eljárták a híres matyó esárdást. És még azt mondják, hogy szomorkodnak Magyarországon.

A jövő ősszel két konvenciójuk lesz az amerikai magyaroknak, így azután végre kiszabadulhatnak azok a régóta visszatartott beszédek, amik beteggéttek egy esomó embert.

A magyar Himnusz száz esztendő, de a magyar nemzet még mindig nem bűnhődte meg a multat és jövődöt.

A német köztársaság visszaadja a volt eszászárnak elkobzott kastélyait és birtokait, mert sokat kell ráfizetnie a kastélyok eltartására. Ugylátszik, hogy nemesak az amerikai magyar újságesinálás rossz üzlet.

Románia nem akarja fizetni a volt monarchia nyugdíjasait, bár a nyugdíjak fizetését annak idején magára vállalta. Azt tartják a románok, hogy ők csak vesznek és nem adnak.

A pápára megharagudtak a franciák, mert a Ruhr-vidék kiürítését ajánlotta nekik. A franciák mindenkire megorrolnak, a ki igazat mond nekik.

Károlyi vagyonának elkobzását a Kuria is jóváhagyta és most majd jönnek a nagy osztozkodók, akik annak idején nagyon megharagudtak Károlyira, mert osztozkodni akart.

Dr. FARKAS GÉZA

5000 DOLLÁR BIZTOSITÉK
AZ ÁLLAMNÁL

Magyarországi és itteni peres ügyek gyors és pontos elintézése. Pénzküldés, jogi tanács és hajójegy.

FORDULJON HOZZÁM BIZALOMMAL.
1958 Genesee Street, Toledo, Ohio.

Megbízható

— ügyes —

embereket keresünk

minden magyar lakta helyen, akik hajlandók a

Vas András

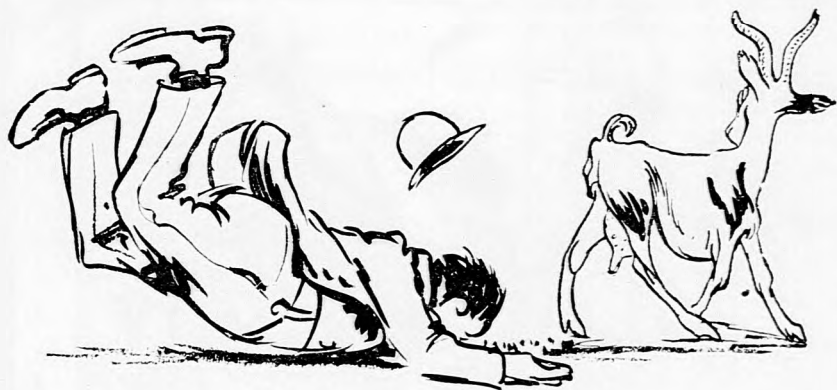
című nagyszerű könyv terjesztésére, illetőleg eladására.

Csakis olyanok jelentkezzenek, akik komolyan veszik a dolgot és akik szép keresetre akarnak szert tenni.

Jelentkezzenek mielőbb a következő címre:

Dongó

1060—25 St.
Detroit, Mich.

VIDÉKI KRÓNIKA

ANMOREN kollektáló levelet kapott az egyik bodi az óhazából és alaposan kiöltözködve neki is indult a járásnak, hogy összeszedjen egy pár beteg az ammorei majnerek között. Hát beteg nem sok akadt, ellenben annál több volt a ködmön-lé, úgy, hogy mikor a kollektor a munka végén haza akart balagolni, sehogy se találta a hazavivő utat. Gondolta, hogy majd lefekszik az egyik poreson és reggel szépen hazaigazodik. Mikor a kollektor hajnalban felésmélt és eihelődni akart hazafelé, nagy bámulattal vette észre, hogy bizony ő a saját poresán horkolta végig az éjszakát.

Racine-ben két bodi elment szivart vásárolni a boltba és válogatás közben belépett egy jól megtermett miszisz, aki megnyerte a bodik tetszését. Elkézdtek tehát dícsérni, hogy milyen szép, természetes asszony. A miszisznek tetszett a dícséret és odaszólt, hogy bizony van ő 180 font is. Ezt nem akarta elhinni az egyik bodi és fogadást ajánlott. A miszisz ráállt a mázsálóra és kísült, hogy a bodi elvesztette a fogadást. A vesztes nem akart hinni még a mázsálónak sem, odament tehát a természetes misziszhez és megemelgette elől is meg hátul is, akkor aztán leadta a véleményét, hogy aszongya, "hát a kétszáz fontot is lenyomi a miszisz". Később derült ki, hogy a nagy emelgetésben végigrepedt a ruha a misziszzen.

A racinei bodi nagyon szeretne megnősülni, de hogy azon a tájon ismeretlen, így tehát felkéri a magyarokat, hogy kerítsenek neki valami takaros menyasszonyt. A bodinak egy esomó pénze van a bankban, de azt csak úgy apródonként adják ki neki, lakásért pedig nem kell fizetnie, mert a "dipónál" lakik. A férjhez menni óhajtó fehér eselédek jelentkezését biztosan elvárja a nősülni óhajtó bodi.

A millwaukeei bodi házat akart venni, de elmaradt a vásár, mert a bodi sokalta az árat, már csak annál is inkább, mert ha házat vesz, akkor fűvágó gépet is kell vennie, s így nagy lesz a kiadás. Fogta tehát magát a bodi és egyelőre vett egy fűvágó gépet azzal a szándékkal, hogy a jövő évben vesz hozzá egy házat. A fűvágó gépet azonban a szomszédok használják és nagyon könnyen megcsik, hogy a jövő évben nem lesz mihez házat venni.

New Britainben leginkább tótok laknak, de azért magyarok is megakadnak szép számmal. Ha az egyik reggel utnak indul, úgy nyole óra körül, hát fél kilenere mind a négy magyar együtt van. No, de azért még is kitesznek magukért a magyarok, mert a tótok őket hívják vőfénynek. A multkor is vőfény volt két magyar bodi, de hogy az orosz templomban volt az esküvő és a vőlegény fejére is koszorút tettek, hát az egyik vő-

fény lekapta a vőlegény fejéről a koszorút és rátette a nyoszolyó lány fejére, mert azt hite, hogy a pap tévedett. A lakodalmi mulatságon meg az egyik magyar vőfény annyira rakta a esárdást egy tót görllivel, hogy beszakadt alattuk a padló. Meg is fogadta a bodi, hogy nem megy többet tót lagziba vőfénynek.

BETEGLÁTOGATÓKAT

keresünk minden olyan magyarlakta helyen, ahol eddig nincs a Dongónak képviselője. Köszönettel vesszük a jelentkezéseket.

A "Dongó" képviselői

AURORA, ILL.: Fodor K. József.
 ALPHA, N. J.: Márton József.
 AKRON, O.: Frack János.
 AKRON ÉS KÖRNYÉKE: Tóth Sándor.
 ALLENTOWN, PA.: Dravetz József.
 ALLIANCE, O.: Szabó Károly.
 BUFFALO, N. Y.: Naményi B. L.
 BEAVERFALLS, PA.: Prékop István.
 BETHLEHEM, PA.: Nagy József.
 BRIDGEPORT, CONN.: Rakatzky Mihály.
 BARBERTON, O.: Gáspár István.
 CLEVELAND, O.: Bazsó András; West Side: Kovács József.
 CHICAGO, ILL.: Laky Béla.
 COLUMBUS, O.: Keézán Sándorné.
 E. CHICAGO, IND.: Naményi J. K.
 CANADA: Nógrády Imre.
 DAYTON, O.: Bartos J. János.
 DOQUESNE, PA.: Sáros M. J.
 DANTE, VA.: Szabó István.
 DAISYTOWN, PA.: Kocsis István.
 EASTON, PA.: Beretsky Lajos.
 FREDERICKTOWN, PA.: Szopó Ferenc.
 GARY, W. VA.: Kotrocó L. György.
 GRANITE CITY, ILL.: Németh Ferenc.
 HOMESTEAD, PA.: Nagy József.
 JOHNSTON CITY, ILL.: Légrady János.
 KALAMAZOO, MICH.: Bodnár Pál.
 LEECHBURG, PA.: Takács András.
 LORAIN, O.: Simon András.
 MT. CARMEL, PA. és környéke: Marosi György.
 MILWAUKEE, WIS.: Kácsér Sándor.
 MUSKOGON HEIGHTS, MICH.: Skrivanek Ferencné.
 McKEESPORT, PA.: Lukács András.
 NEW YORK: Demeter K. József.
 NORTHAMPTON, PA.: Bindics István.
 PHILADELPHIA, Pa.: Vónéki Imre.
 PALMERTON, PA.: Vörösmarty János.
 PEEKSKILL, N. Y.: Andorka Kálmán.
 PINEY FORK, O.: Vajda Sándor.
 PASSAIC, N. J.: Tóth Pál.
 PERTH AMBOY, N. J.: Orvecz Imre.
 RACINE, WIS.: Buzogány Péter.
 ROEBLING, N. J.: Oláh Mihály.
 RANKIN, PA.: Belenszky János.
 ROSSFORD, O.: Juhos Kálmán.
 RICHMOND, IND.: Jakab Ferenc.
 SOUTH BEND, IND.: Rudik J.
 SCRANTON, PA.: Szabad Ferenc.
 SPRINGDALE, PA.: Szabó Antal.
 SPRINGDALE, PA.: Szabó Antal.
 ST. CLAIRSVILLE, O.: Kovács János.
 TOLEDO, O.: Horváth András.
 TRENTON, N. J.: Oláh Mihály.
 TONAWANDA, N. Y.: Szeles Sándor.
 UNIONTOWN, PA.: Nagy János.
 VINTONDALE, PA.: Gribóczky Lajos.
 WELCH, W. VA.: Guttmann A.
 WILLINGFORD, CONN.: Bényi Sándor.
 WHITMANS, W. VA.: Nagy Miklós.
 WISCONSIN ÁLLAM: Habram György.
 YOUNGSTOWN, O.: Mihók Sándor.
 YONKERS, N. Y.: Kovács András.
 ZEIGLER, ILL.: Handó Kálmán.

Még egy hétig

VAGYIS EGY ÁLLÓ HÓNAPIG

egy szép könyvet

KAPNAK A DONGÓNÁL MINDAZOK AZ
ELŐFIZETŐK

teljesen ingyen

akik beküldik az előfizetést egy esztendőre és mellékelnek a
a 3 beteghez

csekély 5 centet

A POSTAI KÖLTSÉGEKRE ÉS CSOMAGOLÁSRA.

A D O N G Ó

C I M E :

1060—25th St., Detroit, Mich.

Muffol Miska

FŐBURDOS SZAVALATAI

OJJAN kutya meleg vót a napokba, hogy a zember könyöke is maj elolvatt. Még pitnyikre se vót érdemes kimenni, mer a kutya is a hivesre húzódik a meleg elül. No, mondok, ha fõrgyulájkor is ijjen meleg lesz, hát lóni se lehet, mert meggyulhat a ház.

Az alpai miszisz meg igen várta a mozgó bucsert oszt hogy nem gyütt, hát a miszisz elejbe indult. Tanálkozott is vele oszt a bucsér aszonta, hogy üjjön fel hozzá a bakra. Hát fel is ült a miszisz oszt hogy egy száraz csárda előtt mentek, hát a miszisz aszonta, hogy ájjonak meg, mer tritolni akar. A kocsis megállott és leszállt a kocsirol, de a miszisz a leszállásnál megakadt a szoknyájánál fogva oszt úgy lógott, akárcsak a szalonna a kéménybe. A gyerekek ugyancsak bámulták a muli pikcsét oszt a miszisz tán még most is ott lógna, ha le nem szette vóna a hotelos. De lám még a miszisznek állt fejebb oszt úgy összehorgolt a hotelossal, hogy a nagybotosok is beleszóltak a horgolásba.

A resinzi misztertül meg egyre csüngõt kért a miszisz, de hogy a miszter nem hallgatott a jó szóra, hát otthatta a miszisz oszt elment Micsigénybe egy bodihoz, aki eleget tett a miszisz kívánságának oszt még szép ruhát is vett neki. Azóta a miszter ugyancsak busul, hogy mijér sajnálta a csüngõt.

A szót milvókii miszisz meg igen szerette vóna férhe adni a jányát oszt kerített is neki völegényt, de mikor a menyasszony csókot kért a völegénytül, hát az aszt monta neki, hogy inkább ad

másnak százat, mind neki egyet. Így azutég fucsba ment a dolog oszt a menyasszony elment a gyárba dõgozni, de hamar kiatták neki a tájmot, hát ezér még lyobban elhidegedett tüle a völegény, mer aszondi mit ér a zójjan asszony, aki se a gyárba, se otthon nem tud dõgozni. Most azutég a két nászasszony erősen főzi a levet, hogy megint összehozzák a fíjatalokat, akinek a menyasszony apja örülne a leglyobban, merhogynem tud eleget dõgozni a görli ruhájára.

No, de nem szavazok mán többet, mer készülök a fõrgyulájra oszt amejjik miszisz szereti a tüzilyátékot, hát csak izennyen, merhogynedibe vagyok.

Himlervillei história

A napokban az egyik bodi, a ki a halászat terén mint csempész szerepel, elment harmadmagával a "Tagriverre" halászni, ahol állítólag akkora csukák vannak, mint egy esztendős borju. A csempész bodi ezt megelőzőleg már napokkal előbb fogatta egy bojsszal az apró halakat, amiket majd baitnek fog használni, aztán mikor a vízhez értek, akkor jutott eszükbe, hogy halászó rudat nem vittek magukkal. Ugráltak aztán ki erre, ki arra, míg az egyik bodinak sikerült ellopni az egyik közeli farmer kaszanyelét és arra kötötte a halászó madzagot; hozzá fogtak aztán a bodik a munkához és órákig izzadtak anélkül, hogy valami is akadt volna a horogra. Végre az egyik bodi, aki a legtürelmesebb vala a többi közt, észre vette, hogy az ő horgán aligha nem megakadt valami, szólt is a bodiknak, hogy "no, most vigyázzatok, mert én már megfogtam az anyját". Próbálta aztán ráncigálni a madzagot, de az bizony nem akart engedni, hívta aztán a bodikat, hogy jöjjenek és segítsék a csukát kihuz-

ni, mert ő maga nem bírja. Igen ám, de az egyik bodi meg a camerát irányítgatta, mert ő azt a pillanatot meg akarta örökíteni, így tehát nem mehetett segíteni a csukát huzni. A másik pedig sz'tén csak úgy félrül szerette volna nézni az izgalmas eseményt, mit volt hát mit tenni a szegény bodinak, össze szedte minden erejét és neki rugaszkodott a madzagnak, huzta irgalmatlanul; már azt lehetett hinni, hogy a madzag nem bírja ki, míg végre engedett a huzásnak és a víz felszínén valami feketeség kezdett mutatkozni. A bodi annyira huzta a kötelet, hogy csak úgy reszketett az ina, a másik bodi pedig annyira célzott a camerával, hogy majdnem a szemé esett ki, míg végre valahára felszínre került a csuka. "Hü a tremburáját koma — mondja a vezető csempész — ki ne húzd, agyon kell ütni először és úgy kihuzni, mert máskülönbön mind nyájunkat felfal!" Hozzá fogtak aztán és püff-paff, amíg csak a kaszanyélből futotta, akkor pedig kisült, hogy az agyonvert valami egy tuskó vala. A bodik aztán hogy a gyalázatos esemény ki ne süljön, megeskették egymást, hogy a történeteket senkinek sem fogják kivallani és az egyik bodi, aki egy személyben zeneprofesszor is, azt ígérte a másik két bodinak, hogy ha ők hallgatni fonak az esetről, úgy ő az este ad nekik egy szép koncertet. Hozzá is fogott a bodi és az est folyamán fújt olyan dallamokat, hogy valamennyi kutya Himlerville volt, az mind kiszaladt a plézről, csak napok mulva mertek visszajönni, de azóta is, ha látják a bandistákat, a mikor mennek tanulásra, hát messziről szükölnek és vonítanak.

Persze, azóta nem volna tanácsos ezeknek a bodiknak halat emlegetni, de még a zenét sem.

Tel.: Princeton 2584-R.

DR. MAJOROS JÁNOS
MAGYAR FOGORVOS

8826 Buckeye Road, Cleveland, O.
Rendelő órák: Hétköznap délelőtt 9-től este 8 óráig. — Vasárnap 2-5 óráig.

Szerény kívánságok

(A mai viszonyokhoz mérten.)

Ninesen nekem semmi vágyam,
Csak legyen egy puha ágyam,
Amely álljon egy lakásban,
Ahol szőnyeg, kép rakás van
És van benne butor antik,
Mit ráhagytak gazdag tantik.

Aztán legyen szép birtokom,
S hogy örülni legyen okom,
Legyen rajta gulya, ménes,
Durmolásra való méhes
S birtokomat, kedves Ella,
Ki ne kezdje a novella.

No és aztán pénzem legyen,
Járjak egy nagy dollár-hegyen,
Onnét élvezem a rendet,
Amit Bethlen megteremtett.
Jó szivarom, jó dohányom,
Délceg fiam, deli lányom.

Végül még csak egyet kérek:
Szélid, rendes feleséget,
Aki hü és engedelmes
És kimenőt engedelmez...
Szerényen csak ezt kívánom,
De ha több lesz, — azt sem bánom.
—omi.

Apai intelmek

Ha az igazság asszony, akkor na-
gyon bölcs dolog volt bekötni a sze-
mét...

Mire megtanulsz magadba nézni,
mások már régen beléd láttak...

A szerelemhez egy kunyhó is elég;
a házassághoz egy palota is kevés...

Hol lehet vajjon a feleségnek a
másik fele?

A jó házasság szerencse dolog. De
ha szerencséd van, minek házaso-
nál?...

Ha okosság őrizkedni az asszonytól,
inkább ne légy okos ember...

Előbb tanulj meg hallgatni, aztán
beszélj...

VULPES.

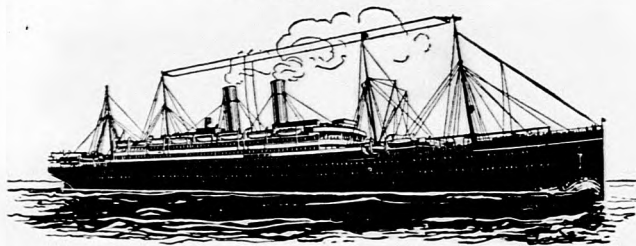
KERESZT

Ha a címzésnél keresztet lát a ne-
ve mellett, gondoljon a stólára és
küldje be a betegeket, mert "nem él-
het a levegőből az ur jámbor Don-
gója."

H I R D E T M É N Y

THE Great Northern Steamship Co.

(Incorporated)
BOSTON, MASS.

Hirül adja, hogy most teszik meg az intézkedéseket havonkénti
\$110-os körutazásra Európába és vissza

Boston — Southampton

\$110

EGY UT é65

Csatlakozás

London, Liverpool és
Le Havre-ba

Boston — Gothenburg

\$138

EGY UT \$75

Csatlakozás

Christiania, Stockholm, Helsing-
fors, Danzig, Riga, Copenhagen.

FENTI ARAK MAGUKBA FOGLALJAK A VASUTI KÖLTSÉGET
AZ OLYAN ÉSZAKRA FEKVŐ PONTOKIG, MINT STOCKHOLM.

A társaság körülbelül kétezer utasnak a szállítását tervezi havon-
ként. Tegye meg intézkedéseit a mostani évadban való utazáshoz.
Az utasok életét

MINDIG-MELEG BIZTONSÁGI RUHÁK

védik, melyek megóvják őket az elmerüléstől és veszélytől.

Egy utazás oda és vissza, bele-
értve a hajón való ellátás összes költ-
ségeit, nem kerül többé egy odahaza
való nyaralásnál. A Great Northern
Steamship Company főbrevéje oda-
irányul, hogy kielégítse az ország-
ban egyre növekvő igényt, egy olcsó
egyszersmind tökéletesen kényelmes és
kellemes tengerentúli utazás iránt.
Haladó szellemű üzletemberek szer-
vezték ezt, kik felismerték a kivételes
alkalmat, mely most az Európába va-
ló olcsó utazásban rejlik, az olyan
intelligens emberek számára, akik meg

akarják tekinteni Franciaország har-
tereit, Shakespeare hazáját, Skandiná-
viát, az éjfél nap országát, stb. Ez
egy egyszeri alkalom az életben! An-
nak látszik de sokkal több annál. A
társaság egy állandó szolgálatot akar
megteremteni, mely egy osztályu ala-
pon, mintája lesz a kitérő tengeri
utazásnak. Hogy ez szerény haszon
mellett elérhető, már be lett bizonyít-
va és részletesebben is megvan ma-
gyarázva prospektusunkban. Nagyon
érdekesnek fogja találni.

AZT IS MEGMUTATJUK ÖNNEK, HOGYAN LEHET RÉSZ-
TULAJDONOSA EGY OLY VÁLLALKOZÁSNAK, MELYRŐL
AZ UTÓBBI ÉVEKBEN SOKAT BESZÉLTEK

Vágja ki és küldje be nevével és címével együtt.

A. WIKSTROM
Information Dept.
Edmunds Bldg., Suite 54.
Boston, Mass.

Kérek egy utazásra vonatkozó
teljes felvilágosítást:
(Jelölje keresztrel) Egy ut oda-vissza)
Magyarországba
Angolországba
Franciaországba
Németországba
Svédországba
Norvégiába
Dániába
Finnországba
Balti országokba
Oroszországba
Név
Street vagy R.f.d.
Város v. helyiség
Állam

A. Wikstrom
Information Dept.
Edmunds Bldg., Suite 54
Boston, Mass.

Résztulajdonosa szeretnék lenni
a Great Northern Steamship Company-
nak.

Kérem küldjenek prospektust és
teljes felvilágosítást.

Név

Város vagy helyiség

Street vagy R.f.d.

Állam

“Samu” ünnepel

K. Nénik és Bácsik! Miután közeledik a július negyedike, ami nagy amerikai ünnep, meg azután arra a napra esik az öreg Dongó, már mint az édesapám születésnapja is, hát gondoltam, hogy kiteszek magamért. Holmi kis pénzek kerültek, merthogy felvállaltunk Gyurka bátyámmal egy kis fűvágást még pedig úgy, hogy a bátyám vágta a fűvet, én pedig ellenőriztem a munkát s úgy közben visszahajigáltam a fűvet, amiért csaknem kikaptam a bátyámtól. De elég az hozzá, hogy a jövedelmen becsületesen megosztottunk és én a pénzemen holmi rakétákat vettem, amiket el akartam sütogetni a július 4-ke örömeire, de olyan szépek voltak a rakéták, hogy nem tudtam olyan sokáig várni, de levittem őket a pincénkbe, szépen sorba raktam és azután meggyújtottam az elsőt. Hogy azután mi következett, azt én magam se tudom, de lett olyan puffogás, hogy összeszaladt az egész ház és azután rajtam puffogtattak. No, de azért jó mulatságot kívánok “förgyulájra” a néniknek és bácsiknak. Én már kimulattam magamat.

PESTI HUMOR

BUDAPESTEN egy vidéki színész állandóan azzal rémiti kollégáit, hogy nem bírja tovább az életet, állandó nyomorban küzd, művészi ambíciói sem találnak kielégülést, ő tehát öngyilkos lesz. Eleinte próbálják lebeszélni, de nem használ semmit, a színész nap-nap után megismétli a fenyegetést.

Éppen előadás után történt, hogy az öngyilkosjelölt színész — távozóban a színházból — a derekára kötött vastag kötéllel megy hazafelé. Találkozik vele a kollégája:

— Hová indulsz a kötéllel?

— Megyek és fölakasztom magam...

— Akkor mért a derekadon lóg a kötél. Kösd a nyakadba!...

— Azt már megpróbáltam, de **ugy nem tudok lélekzetet venni**, — hangzott tragikus hangon a felelet.

A köruton déli időben legnagyobb az utca forgalma. Villamosok zúgnak, teherautók dübörögnek, konflisok zörögnek, gumitalpasok siklanak és karsu autók kigyóznak egymás hegyén-hátán. A rendőr alig tudja fentartani a rendet, csak az isten óv itt mindent a szerencsétlenségtől.

De egy óvatlan pillanatban mégis baj történik, közvetlenül a Rókus-kórház előtt éppen akkor vánszorog ki egy konflis a mellékutcából, amikor egy automobil ugyanoda akar befordulni. Az autóban szerencsére nincsenek utasok, a soffőr hirtelenében nem tud másképp segíteni, hát elfordítja a kormányt, a gépet az aszfaltra vezeti és egyenesen nekimegy annak a bizonyos kis zöld házikónak...

Akik a gyalogjárón lépdelnek, rettenve jajdulnak fel és össze-vissza sikongatnak:

Csak egy kis inasgyerek mosolyog és széles szájjal mondja a barátja felé:

— Jaj, de sürgős lehetett a sofőrnek!...

Pólya Tibor mesélte el egy társágban:

— Mult esztendőben egy kis magyar városban nyaraltam, ahol festés után kijárogattam a tóhoz halászni. Mondták ugyan, hogy **halásztalom** van, de őszintén szólva, nem nagyon törődtem vele. Egyszer mégis pörül jártam, mert elesíptem az ör:

— Nem tudja maga, hogy itt nem szabad halászni? — förmedt rám. — Tüstént fizessen **hatvan korona** birságot...

Mit volt mit tenni, elővettem a zsebemből egy százkoronást:

— Tessék, — mondtam nyugodtan — **adjon negyven koronát vissza**.

De kiderült, hogy a esőznek nem volt negyven koronája, nekem meg nem volt aprópénzem. Egy darabig törtük a fejünket, hogy mit kéne csinálni, végre az örnek támadt ez a mentő ötlete:

— Tudja mit? **Vetkőzzön le és fürdjön meg gyorsan. Fürdésért negyven korona büntetés jár, az éppen száz korona... ..**

Schwartz áll a köruton, a bőröndület kirakata előtt és nézi az egymás tetején tornyosuló kofereket. A tulajdonos meglátja Schwartzot és a következő párbeszéd folyik le közöttük:

— Tessék kérem befáradni... Vegyen egy kész koffert...

— Koffert? Mit esináljak én egy kofferral?

— Na hallja? Hát belepakkolja a ruhát, a cipőt és a fehérmüt...

— Aztán járjak meztelenül.

A Szabad Szó

az óhazabeli újságok közül a legjobban elterjedt néplap az amerikai magyarság közt.

Szerkesztője MEZŐFI VILMOS, volt országgyűlési képviselő

A Szabad Szó

előzetési ára egész esztendőre 2 dollár. Az újságon kívül minden amerikai magyar előfizető 18 féle könyv és kép ajándékot kap postafordultával. A könyv ajándékok közt kiválik Petőfi Sándor jubileumi kiadású összes költeményeinek könyve. — Madách Imre “Ember tragédiája” című műve és Kossuth Lajos vaskos emlék-albuma.

Mutatványszámot készséggel küld a lap kiadóhivatala
VII., BOSNYÁK-UTCA 1b. SZÁM
BUDAPEST.

HALÁL ELLEN

NINCSEN ORVOSSÁG — MONDJA A RÉGI PÉLDABESZÉD.

Amelyik clevelandi magyar háznál a Halál kopogtatott, jusson eszükbe

The Jakab Co.

magyar temetésrendező és balzsamozó intézete, amely a legjobban berendezett a városban.

Betegszállító kocsik állanak rendelkezésre. — Lakodalmakra és keresztelőkire a legjobb gépkocsikat tartja.

8923 BUCKEYE ROAD,

CLEVELAND, OHIO.

— MINDKÉT TELEFON. —

DONGÓ

Megjelenik havonta kétszer
Szerkesztő: KEMÉNY GYÖRGY
Rajzoló: KEMÉNY JÁNOS

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Amerikában egy évre.....\$3.00
4 hónapra\$1.00
8 hónapra\$2.00
Magyarországra egy évre.....\$3.50

A DONGÓ CIME:

1060—25th Street, Detroit, Mich.

DONGÓ

HUNGARIAN COMIC PAPER
PUBLISHED SEMI-MONTHLY
Editor: GEORGE KEMENY

Entered as second-class matter July 15th, 1916 at the Post Office at Detroit, Mich., under the Act, of March 3, 1897.

Vigyázó János

MEGFIGYELÉSEI

SZÁZ esztendeje, hogy a szelid álmodozónak, a sejtelmesen méla poétának, a földöntuli tisztaságu puritán politikusnak ihletett lelkében megfogamzott a költemény, mely imádsága lett nemzetünknek. "Az Ég egy kincsét ad minden hazának s a nemzet híven örzi birtokát", mondja Eötvös József. Híven örítettük mi is e kincsünket, a nemzeti aléltóság szomorú korszakában, mikor Metternich és a szent szövetség fojtotta meg bölcsőjében a szabad magyar gondolatot. Az ujjászületés,

a hatalmas és nagyszerű kibontakozás idejében, melynek Kossuth, Petőfi utmutató lángoszlopai. Az abszolútizmus sötét éveiben, mikor bitó és börtön volt a hazaszeretet jutalma és osztrák zsandár kémkedett a már megzenésített Himnusz akkordjai után. És az alkotmány helyreállítása után, amikor függésünk és közösségben élésünk megalázó jeléül a mi Himnuszunknak egyenlőtlen harcot kellett vívnia a Gotterhalte-val.

Változatos, de gyönyörű története van Kölcsény száz éves költeményének. Hallottuk felzendülni egyszer százvezrek ajakáról, mikor huszonkilenc évvel ezelőtt Kossuth Lajost kísértük utolsó útjára. Hallottuk elzárt, elsötétített szobánkban, mikor lelkünk nem birta már a szovjétdiktatura gögös és buta zsarnokságát. Fájdalom, hallottuk azóta a Himnuszt egy szomorú vasárnap délelőtt is, mikor egy romboló, barbár tömeg védtelen nyomdát, kulturműhelyt támadott meg előre kimódolt terv szerint. És hallottuk a szentséges hangokat éppen nem szent cézzattal éretlen, felbérelt, vagy feluszított sihederek-től, akik komoly politikai gyűléseket megszokott trágár nótáik helyett éppen a Himnusszal zavarták meg".

Igy ir vezető cikkében a "Pesti Napló" című budapesti napilap a magyar Himnuszról, amely immár száz esztendő. Kerek száz éve éneklik a magyarok, hogy "megbűnhödték már e nép a multat és jövendőt", de sose keresték a bűnhö-

dés okait. Hűségesen énekelgették, hogy "Isten áldd meg a magyart", de az már nem jutott eszükbe, hogy "segíts magadon, az Isten is megsegít". Nem, a magyarok rábizták magukat mindenkoron "a magyarok istenére" és úgy tettek, mint az egyszerű magyar földmives, aki miután elveti buzáját a földbe, az égre tekint és nagyot sóhajt: "No, uram, mán a többi a te dógod".

Hát mindenesetre nagyon szép, hogy a buzgó magyarok biznak a "magyarok istenében" aki "őseinket felhozá Kárpát szent bérce", de azért valamieskét a magyaroknak is kellene már tenniök, hogy örökösen ne "bűnhődjék a multat és jövendőt". Évtizedeken keresztül nagy felhorkanások voltak Magyarországon, a mikor ünnepélyes alkalmakkor kiszorult a magyar Himnusz és helyette a Gotterhalte zengett. Most háborítatlanul énekelhetnék a százéves Himnuszt és sokan mégis visszakivánják a Gotterhalte-t. Hát különös nép vagyunk, amyi szent igaz!

Amerikában július 4-ét ünnepeljük. Hogy mit jelent július 4-ke ebben az országban, azt senkinek se kell már magyarázni. Egyesek még mindig csak külsőségeiben látják és ünnepelik július 4-ét, pedig ideje lenne már annak, hogy az ünnep belső értékét is meglássuk és megtanuljuk és ebből az értékből adjunk valamieskét a magyaroknak is, akik belenyugodtak abba, hogy "megbűnhödték a multat s jövendőt".

Egy amerikai magyar költőről

(A "Debreczeni Hírlap"-ból.)

Egy tengerentuli könyv. magyar könyv. Címlapján egy pár magyar ember: kivándorlók bámulják a nagy amerikai város tornyait s felhőkarcolóit. Nem kis meghatottsággal olvastuk végig ezt a könyvet, az első nagyobb lélegzetű irodalmi magyar munkát, mely onnan tülről hozzánk elkerült.

Olvastuk s úgy éreztük, mintha a 70-es években volnánk, mintha megállt volna a magyar glóbus. Arany János ül fent a magyar Olimpon s Toldija meséje szálát szövegeti az arany szövőszéken. Revitzky már megírta első dalait s a Petőfi kor másodvirágzásának illata a levegőben, új irányok, új emberek. Ebből a világból valahogy kiszakadt Kemény György. elaludt 40 évet, mint Rip van Winkle ébredt s nem felejtve semmit. Arany hűséges famulusaként, Arany nyelvént megirt egy 12 énekes hősköltéményt egy magyar parasztfiuról, sorsáról. Amerikába kivándorlásáról. Egy új magyar Toldit teremtett, aki a XV. század helyett a 19. században él, ép oly romlatlan lelkű, ép oly izes magyar és ép úgy beszél, mint Toldi Miklós.

S jól tette, hogy Arany Jánosig nyult vissza. Nagy dolog, ha valakit komolyan Arany tanítványnak nevezhetünk. Petőfi lelke tovább élt Adyban, Vörösmarty hagyományán Kosztolányi és Babits osztoznak, a szelid Tompa újraéledt Tóth Árpádban, de Arany Jánosnak nem akadt az eposzban méltó követője. Az idő rohant s Puskin Anyeginje erősebben hatott a magyar írókra, mint Arany Toldija vagy Buda halála. Kemény György hűséges szeretettel élte be magát Arany gondolatkörébe, eszmevilágába, néhol a szemünk dörzsöljük, vajjon nem-e Arany egy poszthumus munkáját olvassuk. Mindenütt elől a természeti lépek, mint a népdalban, belőle sarjad

ki a kép: az ember lelki világa. Csak a képek kissé modernebbek, bárha a puztáról kerültek is. de csupa szinmagyar. bazsarózsa képü. szénaillatu képek. Egy csokor belőlük: A nap rózsás subáját a vállára dobja... a szél, mint juhász ballag a felhők nyája mellett... az égi telket a nap lángékeje szántja... New York vasból s acélból font pókháló, melyben vergődik a sok kis emberlégy... A nyolcas szakaszok helyébe hatosokat ir. könynyebben peregnék a sorok. frissebb a vers lüktetése.

Mi is van a könyvben? Egy juhászlegény összekap a földesur fiával, mert szemet vetett a menyasszonyára, leüti az urfit, azt hiszi, megölte s megszökök, kivándorol Amerikába. — Bányász lesz, beleszokik a nehéz viszonyokba, kihozatja maga után a családját, volt számadóját együtt magyar véreivel, a kik itt is olyanok mint odahaza. marakosznak egymás közt. Egész napi küzdés árát egy mulató percben odavágják a cigánynak a bányászok, a magyar még itt sincs kicserélve, csak lázban tesz miegymást néha. tenni-vágyó kedve álmos, akarás nélkül a multba néz... Magyar a magyarba mártogatja kését, ki magyar sorokban alkotásra vágyik, közöny ostor vágja sűrű kapujáig, a tudásban dusak koldulgatva járnak, ajtó nem nyílik csak cimerez számárnak... Ez már nem a 80-as évek hangja, az a forradalom előtti Ady hangja, a kétségbeesetten figyelmeztető, magyarságáért vére hullásáig küzdő, magyarságát, fáját imádó magyar ember sikoltása, aki nem hiszi, hogy "lesz még egyszer ünnep a világon". S megfelel rá maga hőse ajkán: Vas András, a bányásszá lett magyar fiu bizik hazája jövőjében. Ugyanaz a kétség öli, mint minden magyart, aki külföldön járt s látta, mily messze vagyunk Európától, de re-

ménykedik az összetartásban, a nagy reászakadó bajban, mely kell, hogy összekovácsolja, áthidalja az ember s ember közti bántó távolságot. A sors szeszélye a hajdani földesurat is kidobja Amerikába s ott ép az a Vas András veszi gondjába megbocsátó lélekkel, akit ő üldözött ki az új hazába. Az a rész, mikor a volt földesur magyar történelemre oktatja az amerikai magyar gyerekeket, a kötet legszébb s legmegkapóbb része, a hangfogós honvágy oly hatalmas erővel dalól belőle, mint kevés magyar versben:

Büszke Duna keblén zörgetnek a vágyak'

Hü szerelmet suttog a szőke Tiszának, Magyarországot könnyét így összekeverve Lassu méltósággal önti a tengerbe, A magyar nép könnyét zugó tenger árja Elviszi zokogva mindenféle tájra.

Aki idegenbe kerül azt:

Idegenjárásból váltig visszavárják Muskátlis kiskertek, égő pusztalángok, A buzakalászok, a szőlőgerezdek, Falu végén meg a fejfák és kereszték.

Köszönjük Kemény Györgynek ezt a kincses vigasztalást. Enekeljen csak az amerikai magyaroknak, minél szebbet, minél tökéletesebbet, ne féljen attól, hogy hangja elhal a pusztaságba. Az amerikai magyarság lelkének első fényes felragyogása ez a könyv, s nem is keressük most hibáit, nem kutatjuk meseszövése, alakjai helyességét, vagy helytelenségét, nem gyomláljuk ki mult századból maradt némely szavait: örömiünk erősebb a kritikánál, az amerikai magyarság megtermette első igazi magyar költőjét. Átnyujtjuk a kezünk gondolatban, kik itt próbáljuk a lelket tartani, fujván ha magányosan is a felkeltő kiáltót: kezet nyujtunk egy testvéri kézzorításra: Tovább!

TÉREY SANDOR.

MAGYAR
TEMETKEZÉSI
 VÁLLALAT
 ÉS KOPORSÓ RAKTÁR

Temetéseket elvállal a legfényesebbtől a legegyszerűbbig a legjutányosabban

BICZÓ FERENC
 8027 W. Jefferson Ave.
 DETROIT, MICH.
 Telefon: CEDAR 175

Budapesti életkép

(Egy budapesti napilapból.)

Azt olvasom, igen tisztelt Szerkesztő ur, hogy a tisztai főorvosi hivatal akként rendelkezett bizonyos járványos betegségek megakadályozása céljából, hogy ruhatetves ember nem utazhat villamoson. Amennyire helyeselni tudom, hogy a közegészségügyi intézkedés annyi üres szóbeszéd után végre a tetvek mezejére lép, éppen olyan gondolkodóba ejtett, vajjon miképpen fogja ellenőrizni a tekintetes tanács arra hivatott közege, hogy vannak e tetvek a felszálló utas ruhájában avagy nincsenek? Mert kéremszépen: a ruhatetvek tudniillik nagyon szerény kis állatok és szabad szemmel alig láthatók. De ettől eltekintve, tegyük fel, hogy a tetvek az illető utas mellényének hátsó oldalán vertek tanyát: akkor miként fog történni az ellenőrzés? Csak egy mód van rá: minden villamosmegállónál le kell vetkeztetni a felszálló utasokat és addig nem engedni fel a kocsira őket, míg a legutolsó fehérneműjük is a legszorgosabb kutatással tetütlennek avagy tetvetlennek nincs nyilvánva. Ennélfogva tessék a fővárosnak minden megállóhoz külön öltöztetőbódékat építtetni, melegítővel, dohányzóval, váróteremmel, olvasószobával stb. és nagyítóüvegekről kellő mennyiségben gondoskodni. Könnyű azt csak úgy egyszerűen kimondani hogy ruhatetves ember ezentul nem utazhat villanyoson. Vagy az egész tetűügy az utasok lelkiismeretére van bízva? A főorvosi hivatal elfelejti, hogy a pesti emberben nehezebb megtalálni a lelkiismeretet, mint a ruhában a ruhatetűt.

MÜKEDVELŐK FIGYELMÉBE.

Somlay Károly budapesti író, — akinek nevét az amerikai magyar lapok olvasói is ismerik — három darab egyfelvonásos vígjátékot és ugyancsak három darab egyfelvonásos bohózatot írt, amelyeket a most zárult színházi szezonban adtak elő a budapesti kabarék. A darabok címei: **A peches ember, Ködkirályfi, A trombitás, Cseréljünk asszonyt! A pataki diák s A hétszeretős ember.** Miután a zamatos vidámságuk mellett is szolid, népies kis darabokban csak három-négy férfi és női szerep van és kevés színpadi kelléket igényelnek: kiválóan alkalmasak műkedvelők számára is. Az eredeti népdalok hangjegyeivel felszerelt kéziratokat az előadási joggal együtt darabonként 3 (három) dollárért a szerzőnél (Budapest, IV., Bástya-utca 33. sz.) lehet megkapni.

ÉRTESÍTÉS

A VERHOVAY SEGÉLYEGYLET TAGJAIHOZ.

A Verhovay Segély Egylet Központi tisztviselői és Felügyelő Bizottsága egyhangulag és egy akarattal úgy határozott, hogy 1923 Október hó elsején tartassék meg testületünk legközelebbi nagygyűlése, amely 1924 tavaszán lett volna esedékes.

A Verhovay Segély Egylet tagjai mindannyian ismerik azokat a dolgokat, melyek minket a nagygyűlés mielőbbi összehívására készítették.

New York után most már úgy Connecticut, mint Ohio államokban megbénították ottani fiókjaink működését és hasonlóan szigorú intézkedésekkel biztatnak és fenyegetnek bennünket Pennsylvania, Illinois, Michigan és West Virginia államokban is, — és tagjainkat ezerszámra tették nyugtalanokká ezeken a területeken.

Fenti államok biztosítási hatóságai kifogásolják a tagdíjakat, amelyek ugyan lehetővé teszik ma a vagyoni szaporodást, de nem biztosítják az 1000 dollár díjat az 5-10-20 év múlva elhaló tagok után, mikor már mindannyian idősebbek leszünk és a halálórási arány jóval nagyobb lesz közöttünk.

Az egylet tisztviselői és Felügyelő Bizottsága a fenti államok intézkedései után azonnal megtette a szükséges lépéseket a bajok orvoslására és biztosítási szakértőket alkalmazott, hogy az Unio minden államának törvényeihez alkalmazott alapszabály és fizetési táblázat-tervezetet készítsenek.

Ez a munka kész van és a kidolgozott tervek nemcsak hogy eleget tesznek minden állam biztosítási törvényeinek, de egyszersmint biztosítani fogják testületünk fejlődését és erősödését is.

A Verhovay Segélyegylet nemcsak taglétszámában erős, de az utolsó 2-3 évben anyagilag is a magyar egyleti életben eddig példátlan arányban gyarapodott. Mi azonban azt akarjuk, hogy a Verhovay Segély Egylet ne jó, hanem a legjobb, ne erős, de a legerősebb magyar testület legyen, amelynek minden tagja nyugodtan gondolhasson arra az időre, mikor családját kenyérkereső nélkül kell hagynia.

Mi nem hagyhatjuk kétségben New York, Ohio és Connecticut államokban élő testvéreinket, akik velünk együtt dolgozva tették nagygyűlést és nem veszthetünk még több időt a Konvencióra való várakozással.

Mi meg akarjuk hozni azokat az intézkedéseket, amelyek egyrészt a fenti államokban ismét szabad létezését és munkát biztosítanak nekünk, másrészt lehetővé teszik, hogy ma taglétszámában és vagyonban oly szépen gyarapodó egyletünk még nagyobb erővel induljon újabb fejlődésnek.

A biztosítási szakértők tanácsaival és munkájával hová fordulhatnánk jobb helyre, mint egyeletünk tagjaihoz? hogy nekünk segítségünkre legyenek, és hogy az ösztagság végtelen sulyu erkölcsi erejével és hozzájáruló munkájával megalkossuk azokat az új alaptörvényeket, amelyekre egyeletünknek szüksége van.

Arra kérjük egyeletünk minden fiókját és tagját, hogy az Októberi nagy-gyűlésre készüljenek el alaposan, gondolkozzanak azokon a módoszatokon, amelyek hozzájárulhatnak egyeletünk virágzásához, hogy az Októberi gyűlésen az ösztagság olyan közös akarata nyilatkozhassék meg, amilyen közös akarattal és közös igyekezettel éreztük meg mi, akik ezen értesítést aláírtuk, hogy most az ösztagság erejét kell további munkánkban segítségül hívni.

Kelt Hazleton, Pa. 1923 Junius hó 29-én.

GYURKOVICS JÓZSEF, elnök
KISH FERENC, alelnök.

Nyers István sk., gyűlésvezető elnök.	Papp Gábor sk. Babincsák Pál sk.
Rev. Kovács Endre sk. f. ü. b. jegyző.	Ilonka L. Mihály sk. Gábor István sk., kp. titkár.
Joó Lajos sk.	Gáspár István sk., kp. pénzt.
Csabina István sk.	Németh Zoltán sk., kp. ellenőr
Reiss Antal sk.	Fürjész József sk. kp. sz. v. tag
Tyukodi András sk.	Révész Elek sk. sz. v. b. tag.
Géressy Sándor sk.	Németh János sk. sz. v. b tag.
Hoscislawsky József sk.	

“Vas András”

(A “Magyarság” c. budapesti napi lapból.)

Ez a szürke, egyszerű név egy különös köntösében és tartalmában egyaránt színes, érdekes amerikai magyar könyvnek a címe. Kemény György írta, akinek nevét idehaza eddig aligha ismerték valami sokan, de aki ez írása után komoly figyelemre tarthat számot. A szerző verses mesének nevezi a művét, amely különös vegyülete az aranyjános hangulatu modern éposznak, a versebe szedett naturalista regénynek és egy kissé a tanító tendencia felé is kihegyezett népies mesélgető genrenak. Mindvégig megéri rajta, hogy ez a furcsaságában is oly vonzó, kedves élet-mese Amerika nagy, át-meg átolvasztó, ujjá és másá formáló eszmekohójában forrott ilyené. A mese hőse: Vas András, a esikóslegény, akinek vadvirágszép mátkájára a földesur fia, Vay Árpád is szemet vet. A legény kérdőre vonja a duhaj urfit s mikor az durván nekiront, karikásával megveri. Bujdosó sorba kerül e tette miatt, az urfi to-

vább is ostromolja a mátkáját, mig-nem szüleivel együtt az is otthagyja keserűvé lett kenyerüket. Vas Andris feleségül veszi, egy kis földet bérelnek, de csapás csapás után éri őket s akkor szerencsét próbálni kimennek Amerikába. Az új hazában, a bánya fekete mélyén nagy változáson megy keresztül a pusztai fiu. Lelke meggazdagodik, önérzete mindinkább megacélosodik, új, biztos mesgyét vág magának az életben, amelyet most már magyar szemmel néz és lát. Közben odahaza tönkre megy a duhaj, kártyás urfi, ő is Amerikába sodródik, de New York életének kegyetlen hullámai egy-kettőre a semmibe temetnék a munkához nem szokott éhletlen embert, ha Vas András oda nem nyujtaná neki a kérges becsületes kezét. A megtört és megtért tönkrement magyar ur meghatva fogadja el volt esikósának testvérkezét a nagy idegenségben és vele megy a bányavi-

dékre. Ott tanítója, lelkesítője a magyar gyerekeknek, maga is bányamunkássá lesz s az egész telep megsiratja, mikor a Vas András kisfiát kimentvén az égő házból, maga a lángok áldozatául esik. Itt aztán elég kurtán-furesán, egy kis kielégítetlenség hátrahagyásával be is fejeződik a szokatlanhangu verses-regény. Kemény György műve mint irodalmi munka is komoly érdeklődésre tarthat számot. Határozott költői ér buzog benne, strófái jól gördülnek, verselése mindvégig könnyed, nagyon színes, szép hasonlatokra, képekre bukkan az olvasó lépten-nyomon (különösen a pusztáról szóló részekben), nyelvezete ép, tiszta magyarságu (ha olykor erőltetett szóösszetételekkel dolgozik is), alakjait is jó vonalakba tudja foglalni. De a munkának legfőbb érdekessége az a szokatlan, ujszerű hang, amely az egészen végigvonul. A jó magyar nézőpontjairól szól, de Amerikába szakadt emberei már teljesen a maguk szemüvegén keresztül látnak mindent. Szeretettel, de komoly (az egyik szereplő ajkán olykor tulságos élességgel is megnyilatkozó) kritikával nézik mesze mögöttük maradt hazájukat, melytől elszakadni nem akarnak, de nem is tudnak. A nagy vizen turol is jusot formál mindegyik a régi hazához, a felhőkareolók nem fedhetik el előlük sohasem a fehér falu, nádfedeles házakat, éber szemmel figyelik, mi történik a magyar ég alatt s új tapasztalataikat, az új életiskolában szerzett tudásukat, világszemléletüket gyöngéd, friss ragaszkodással az otthoni bajok gyógyítására szeretnék használni. Ez a nagymessziről visszasíró, vágó, örök magyar nosztalgia e könyvnek legnemesebb fütőanyaga. Kár, hogy olyan esonkán végződik ez az egyszerűségében is megkapó történet. A Vas András és benne az amerikai magyarság sorsának a vérző böleső-hazasorsához való még forróbb szorosabb kapcsolódását, teljesebb összeforradását szeretjük volna kihallani a végső akkordokból.

Ez a szép kiállítású, derék könyv mindenesetre olyan olvasmány, amely a nagyobb igényű, sokfelé érdeklődő olvasóknak s az egyszerűbb érzelmvilágu embereknek is kellemes mulatságot, élvezetet és tanulságot kínál.

(Myn)

PÁLFI ISTVÁN

501 S. YALE ST., DETROIT, MICH.
A magy. róm. kath. templom közelében.
Kapható nála mindenféle dohány, szivar és cigaretta. — Imakönyvek, szobrok és olvasók. Mindenféle karácsonyi ajándék és finom cukrok.

Veterán Pesta

régi amérikási és Zöldfülü Marci

ELGYÜTT mán a förgyuláj is oszt mondok a Marcinak, hogy most szét kék nézni, merhogy mindenféle pitnyikek meg bucsuk vannak, hát mán csak kikerül itt-ott egy kis testi ital, aki ránk is férne ebbe a fene száraz világba, akibe mahónap mán a zember gyomrába is bemászik a száraz finánc, hogy kiszagolja asztat a kis hódvilágot. Ohijóba mán ugy szorongatik a szalonyosokat, hogy szuszogni se mernek, oszt még álmukban is ugy reszketnek, akárcsak a béka a miskóci kocsonyába.

Hát mán csak kutya egy világ van, annyi szent. Még aza szerencse, hogy megakad a pincékbe egy kis löre, mer másképp igazán béka nyőne a zember gyomrába. A zöreg Dongó 48-ik születésnapja förgyulájra eszik, de nem érdemes hozzá elmenni, mer ugyis csak vízzel kéne köszönteni, aho mer semmi gusztusa nincsen a zembernek. Hát csak kinlőgyon magába a zöreg Dongó, mer a kutya se törődik vel.

Ugylátom, hogy ezidén mán lesz egy kis mozgás, merhogy konvencijóznak a magyarok. A kálvinyisták is, meg a Verhovajisták is konvencijózni fognak az öszön, hát mondok, oda mán csak muszáj elmenni, mer régen nem láttuk a telegatyás komákat. Oszt Ditrojitba meg juhbáldvót, mán hogy a Magyar Hirlap juhbáldozta a 10-ik születésnapját. Hát sokan voltak a juhbáldos vacsorán oszt ugyancsak

emelgették a poharakat, merhogy aho még igen ért a magyar.

Mozogj no, Marcink, oszt köpjünk be valahol egy kis hódvilágot a förgyuláj örömeire, mer csak ugy szép a világ, ha rózsásnak láti a zember.

Vidám irások

KOR MELLÉKES

Ezt a lélekemelő jeligét bizonyos apróhirdetésekből ismerjük. Hogy mégis idéznünk kell ezt a salakterméket, ezt azért tesszük, mert látunk magunk előtt egy nemes, egy tiszteletreméltó célt, amelynek érdekében tisztalelkű apostolok vizet hordanak — szítában. A leánykereskedés ellen alakult egyesület egyik utóbbi ülésén egy felszólaló azt indítványozta, hogy hoteleken ne alkalmazzanak negyven éven aluli korban levő nőket.

Minden filozofálás és vitakozás helyett röviden leközljük a híres párisi kegyenenő, Ninon de Lenclos választát egy hódolója kérdésére. A nagyhirű demimonde hölgytől, aki közel kilencven éves korában halt meg, pár évvel halála előtt azt kérdezte a hódoló, hogy hány éves korukban szünnnek meg a nők szeretni. Ninon de Lenclos rövid válasza ez volt:

— Ezt kérem, idősebb asszonytól tessék megkérdezni. Én még csak nyolevan éves vagyok.

KELLEMETLEN DATUMOK

Szinmagyar, napbarnított arcu, őszinte szavu jászapáti polgárság járt számos küldöttség formájában a nemzetgyűlés kupolacsarnokában. Valami vársártartási ügyben kérvényeztek nagyatyádi Szabó István földművelési miniszter előtt. A nagyatyádi excellens szívesen fogadta őket, de kijelentette, hogy kérelmük ügyében most még ígéretet nem tehet, jőjjenek majd egy hónap mulva. Egy, nem a miniszterért, de a vásárért aggódó polgártárs megjegyezte:

— Hátha egy hónap mulva már meg tetszik bukni?

Szerencsére az aggodalmaskodó polgártárs rémülete csakhamar eloszlott. A küldöttség a fogadás után felment az ülésterem karzatjára. Éppen akkor tárgyalták a mentelmi bizottság indítványát Pallovincini György ögrófnak Batthyány Tivadar gróf sérelmére elkövetett rágalmazás miatti ügyben az ögróf képviselői mentelmi jogának felfüggesztése tárgyában. A zajos vita közben eloszlott a derék

jászapátiak aggodalma azíránt, hogy nagyatyádi Szabó István már egy hónap mulva — tehát júliusban — nem lesz miniszter. Mert a Batthyány Tivadar szapulása közben történt közbeszólások révén megtudták, hogy nagyatyádi Szabó István októbrista miniszter. Így tehát júliusban még nem lesz baj a vásárral.

VALÓSÁGCS BELSŐ TITKOS TANÁCS EGY KÖZÖS KÖZTARSASÁGI KORMÁNY RÉSZÉRE

Az ügy kissé kellemetlen. Rothadt dióhéjba foglalva ime: Hlinka András, a híres rózsahégyi szlovák pap novére, Krisztina cikket irt egy pozsonyi tót lapban és ebben azt fejtegette, hogy Srobár Lőrinc, Derer, Blaho és Moskovics cseh miniszterek panamáznak és lopnak. A pozsonyi esküdtek Hlinka Krisztinát felmentették.

Hát bizony ez nagy baj. Mert az még megjárja, ha egy-egy miniszter idegsokkban, gyomorhurutban, epeömlésben szenved. De az már nagy baj, ha például egy pénzügyminiszternél az orvosszakértők kleptomániát állapítanak meg. Még nagyobb baj, ha egyszerre négy miniszter esik ilyen betegségbe, mert akkor ez már epidémia.

Azonban a bajon lehet segíteni. Ajánljuk az expedienst a kitünő Benes figyelmébe. Az öreg Rác Pali a régi jó időkben: a török-magyar barátság legforróbb napjaiban azt észlelte, hogy amikor a Fiume-kávéházban muzsikált, a zsufoltság dacára a tányéron igen kevés volt a forintos bankó. Ezért meg is interpellálta a kisbögöst, a cimbalmost, a klarinétost és a brácsást, akik a tányérozást felváltva végezték. De ezek visszautasították a feltevést. Ekkor a böles Rác Pali, mielőtt emberét utnak indította a tányérral, előbb egy legyet fogott és azt a tányérozó emberének a másik keze markába nyomta. Mikor a körtányérozás után a cigány visszatért a bandához, köteles volt a bal markát felnyitni. És ha abból a légy kiröptült, akkor a tányérozás nem volt gilt.

Nem volna lehetséges ezt az ellenőrzési módszert Csehországban is életbeléptetni?

A. L.

(Az "Az Ujság"-ból.)

W. H. SCHWARTZ Első magyar ügyvéd és hitelközjegyző

Ohio államban, 512 Society for Savings épületében, Cleveland, O.

Telefon: Cuhahoga Central 3350-R.
Bell Main 5720.

Hirek "Pencelvániá"-ból

A DONGÓ fredericktowni beteglátogatója kiment a napokban Brier Hillre, hogy megnézzék az ottani magyarokat, akik annyian vannak, hogy egy kisebb csónakon is könnyen el lehetne vinni őket az óhazába. A beteglátogató azonban még csak abrakos tarisznyát sem vitt magával, mert úgy számított, hogy van ott egy komája és az majd jól megvendégeli. Jól is ment minden, mert a kománé feltálatla az izletes ételeket és a beteglátogatónak csak egy folyt a nyála a sok étel láttára, de nem is csoda, mert reggeltől nem evett. Mikor azonban evésre került volna a sor, a vendéglátó koma kijelentette, hogy a beteglátogató komának választania kell kettő között: vagy a betegkekről vagy az ebédéről kell lemondania, mert mind a kettőt nem kaphatja.

A beteglátogató erre nagyot nézett, merthogy a betegeket is szeretne volna megkapni, de a gyomra is nagyon korgott és így nehéz volt a választás. Végül azonban mégis csak úgy határozott, hogy miután nincsen messze a vacsora, hát inkább csak elveszi a betegeket s vacsoráig összébb szoritja a nadrágszíját. A betegek leszurása után a koma kiment és jó darabig diskurált valakivel, ezalatt pedig az éhes beteglátogató alaposan bekosztozott. Mire a koma bement, már készen is volt az ebéddel. Meg is fogadta, hogy többet nem

okoskodik a beteglátogató komával.

A vestaburgi misziszek bementek a közeli kis városba bevásárlás végett, de hogy nagyon meleg volt, hát csak úgy estefelé indultak utnak és mire bevásároltak, akkorra bizony öreg este lett. Hazamenőben egy patak fölött hid vezet át és a kanyarulatnál valami gyanus alakot vettek észre a misziszek; nem is mertek tovább menni, hanem bérttek a hid mellett levő házba és ott arra kérték a misztert, hogy legyen szíves őket a gyanus helyen átkísérni. Igen ám, de a miszternek is inába szállt a bátorság és így fel kellett költetni a fiatalabb misztert, aki azután nagyobb baj nélkül át is kísérte a misziszeket a veszedelmes zónán. Az idősebb miszter előtt azóta nem tanácsos a hidat emlegetni.

Homestead környékén két miszter és a kántor kimentek egy kis "rájdra", de nagyobb bizonyosság kedvéért a holdvilágból is jól megrakodtak. A zöldben hamarosan kifogyott a holdvilág s a kántor kijelentette, hogy hazamenőben ő fogja hajtani a gépet. Az egyik koma azonban nem bízott a kántorban és azt indítványozta, hogy hívjanak egy "sófert", aki majd hazavezeti a gépet. A kántor erre dühös lett és kijelentette, hogy ő vezeti az egész hitközséget, hát akkor mi-

ért ne vezethetne egy rongyos gépet. A gép azonban nem indult s mivel a "krenkelőt" ott-hon feledték, így aztán tolni kezdték a gépet, hogy felmelegítsék. A kántor elől húzta, a két koma pedig hátulról tolt. Egyszer csak nekilódult a gép, elütötte a kántort, a két koma pedig loholt a szaladó gép után, amely mérgében beleugrott egy mélységbe és darabokra tört. A komák a magaslatról bánták a darabokra tört gépet, de közben egyikük megcsuszott és úgy leszánkázott, hogy mire a gép darabjai közé került, nem volt rajta nadrág.

D. B. STONE

MAGYARUL BESZÉLŐ ANGOL ÜGYVÉD

822 Leader-News Building, Cleveland, O.
A Superior és East 6-ik utcák sarkán.
Telefon: Main 7090 és Central 1383.

PETRÁS LAJOS

ügyvéd, városi tanácsos.

Irodái:
1039 GUARDIAN BUILDING
8915 BUCKEYE ROAD
Telefon: Main 2327. — Central 710.
Lakás telefon: Princeton 2408-W.

PÉCSI JÁNOS

HUS- ÉS FÜSZER-ÜZLETÉBEN

mindig friss hus és fűszer áru vásárolható.
543 S. YALE STREET
Phone Cedar 2156

WEISS MÓR

HAZAI ÓRÁS és ÉKSZERÉSZ
THE JEWELER

7902 West Jefferson Avenue,
Detroit, Mich.
ELAD NAGYBAN ÉS KICSINYBEN.

Schwartz B.

2825 EAST 79TH STREET,
CLEVELAND, OHIO.

Hajójegyek minden vonalra.
Pénzküldés a világ minden részébe.

JOGI TANÁCS ÉS KÖZJEGYZŐI
ÜGYEK ELINTÉZÉSE.

Szót kérek!

MIKOR e sorokat írom, már csak néhány nap választ el 48-ik születésnapomtól, amit éveken át abban a reménységben vártam, hogy a negyedszázados küzdés után 48-ik születésnapom alkalmából vehetek majd néhány heti pihenőt. Arra is gondoltam, hogy a 48-ik születésnap alkalmából valami nagyobb irodalmi dolgozattal kedveskedhetem az amerikai magyaroknak. A reménységek befagytak és a pihenőből nem lett semmi. Az irodalmi dolgozat is elmaradt, mert hiszen még itt nyögnek a "Vas Andrások" ezrei és várják az amerikai magyarság megmozdulását.

Ujságíró kollégáim régóta készülődnek, hogy egy kis megmozdulást csinálnak a "Vas András" érdekében. Nálunk azonban minden úgy készül, akárcsak a Luca-szék és így ez a megmozdulás se lehetett másféle. Pedig hát nem ártott volna, ha régebben megindul a dolog, mert akkor 48-ik születésnapomra nem ért volna talán az a gyönyörűség, hogy a könyvkötő perrel ijesztget, ha nem fizetem ki a "Vas András" köpönyegét.

Mindazonáltal köszönetet mondok mindenkinek, aki ebben a

savanyu életben bármi módon támogatott, vagy legalább nem szidott, amint azt sokan teszik. Különösen is köszönetet mondok Tarnócy Árpád kenyeresemnek, aki a napokban szédítő forróságban buzgón járta velem Akron utcáit, hogy elsüthessünk egypár "Vas Andrást". A járkálás nem volt hiábavaló és remélem, hogy az akroni magyarok még hallatnak magukról.

Az akroni kirándulásról majd részletesen írok a jövőben, ha ugyan elmúlnak akkorra rettenő író-görceim, amik kinössá tettek minden sor megírását.

KEMÉNY GYÖRGY.

FELTÁMADÁS

Gyönyörű irredenta versgyűjtemény. Most jelent meg.

Szerzője: **TÉREY SÁNDOR**

Az ára 2 dollár, mely ajánlott levélben küldendő e címre:

Debreceni Hírlap újságvállalat
Csapó utca 10. szám.

(Hungary) Debreczen.

A fehér

Alphan alaposan beszédtek a tót misziszek a nerángassból és azután kimentek a legelőre megitatni a teheneiket. Az egyik miszisz haza akarta vezetni a tehénét, esakhogy a farkánál fogva akarta vezetni és ez nem tett szert a riskának. Erre aztán segítségért kiabált a miszisz; el is ment segíteni egy másik tót asszony, esakhogy a tehén helyet a kiabáló misziszt kezdte agyalni a seprünyéllal. Ebből azután olyan lakodalom lett, hogy egyik misziszem sem maradt szoknya a tánc végén.

MEGBIZHATÓ

derék magyar embereket keresünk a Dongó beteglátogatására olyan helyeken, ahol eddig nincs beteglátogatónk. — Köszönettel vesszük a jelentkezéseket.

HONFITÁRS!

Már az aratás is itt van, hát a te betegeidet mikor arathatja le a Dongó?!

MIÉRT HALOGATJA HÁZÁNAK RENDBE HOZÁSÁT?

Nem tudja hogy minden idejében jól! Tehát lásson hozzá és fesse be otthonát a **GEGUS TESTVÉREK**-nél vásárolt **FRAZER STANDARD. FESTÉKKEL**, amely egyike a legtartósabbaknak. Igen jól takar és színeik meglepően jók.

GALLONJA CSAK \$3.75

Festésre legalkalmasabb idő most, míg nincs nagy meleg.

Azonfelül mindenféle festőkellékek, ablaküvegek, épületvasalások, mindenféle legjobb minőségű szerszámok, konyhai edények, öntöző gummicsövek, drótajtók és ablakok, tetőpapír, stb. stb.

GEGUS TESTVÉREK

egyedüli magyar vas- és festékkeresedése Michigan államban

8130 West Jefferson Avenue,
DETROIT, MICH.

BALKÁNYI

FÉNYKÉPÉSZETI
MŰTERME

8014 W. Jefferson Avenue

DETROIT, MICHIGAN

Telefon: Cedar 3112

TALÁNY

MI EZ?

Bár y á FEL hō hō hō hō

A megfejtés díja: egy szép könyv.
A megfejtés beküldésének határideje: 1923 július 25.

A június elseji számban közölt talány megfejtése:

Juniusi rózsák.

Helyes megfejtést küldtek be a következők:

Gerenday Laci és Ilona, Belenszky Péter, Nagy József, Kovács Péter.

A jutalmul kitűzött könyvet Gerenday Laci és Ilona (Youngstown, O.) nyerték meg.

Mit irnak az előfizetők?

Itt küldök 5 dollárt a Dongóra és kérem azt továbbra is megküldeni címre, még pedig Magyarországra, mert véglegesen ott maradok, de a Dongótól ott sem akarok megválni. És arra kérem Kemény urat, hogy ne esüggedjen, mert egy igazi írónak, aki szereti a magyar népet, nem szabad elesüggednie azért, hogy a munkája nem hoz elég anyagi hasznot. A "Vas Andrást" viszem magammal és büszkén fogom mutogatni; annak írója megérdemli, hogy arany betűkkel legyen beírva neve a történelembe.

Cleveland, O. **Bognár Ferenc.**

Küldöm a 3 beteget és bocsanatot kérek az elmaradásért, de sokáig nem dolgoztam, meg nagy a családom és így bizony nem telt a 3 beteg. De azért a Dongótól nem szeretnék megválni, mert az az én vigasztalóm.

Scalp Level, Pa. **Muzsaji András.**

A "Vas András" című könyv értéke igazán megbecsülhetetlen, de az amerikai magyarság nagyobb részének irhatnak akármilyen könyvet, szerkeszthetnek akármilyen ujságot, az ugyan nem törődik vele. Két dollár sok egy könyvért, de nem sok egy üveg "munsájnért". A "Vas András"-ból már a második kiadásnak is el kellett volna fogynia, ha az amerikai magyarok értékelnék az igazán értékes könyveket.

Racine, Wis. **Vash András.**

MAGYAROM!

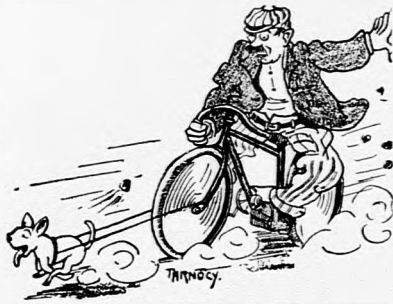
A khinai banditák verjenek a talpadra, ha potyán olvasod a Dongót.

Jóralavó magyarok

Ujabbán a következő jóralavó magyarok szereztek előfizetőket a Dongónak:

Bazsó András Cleveland, Németh Ferenc Granite City, Kácsér Sándor Milwaukee, Nussbaumer E. St. Louis, Ónodi János Windber, Habram György Milwaukee, Rudik J. South Bend, Naményi B. L. Buffalo, Tóth Gabriel Buffalo, Szabó Antal Springdale, Marosy György Keiser, Szabó Károly Alliance, Fodor K. József Aurora, Szopó Ferenc Fredericktown, Guttman A. Welch, Kovács János St. Clairville, Bartek János Pittsburgh, Oláh Mike Trenton, Nussbaumer E. St. Louis, Vönekí Imre Philadelphia, Tóth Pál Passaic, Kovács József Cleveland, Bindics István Northampton, Nagy József Homestead, Vörösmarti János Palmerton, Simon András Lorain.

Fogadják mindnyájan a Dongó köszönetét.

A tulajdonos öregsége miatt eladó egy jól berendezett 80 akeros farm, melyből van 60 akér szép fekvésű és mindent megtermő szántóföld, a többi erdő és legelő. Az épületek egy jókarban levő 8 szobás ház köpincével, nagy istálló és szénas pajta, az istálló padlója le van cementezve, elfér benne 20 darab marha, szájlo, magtár, kocsiszín, sertés-ól, baromfiház, fa felszer, szép gyümölcsös, finom pumpáskut, amelyben a lehető leg-egészségesebb ivóvíz van. Mindenféle gazdasági gépek és szerszámok, egy pár ló, 6 darab fejős tehén, 3 darab növendékmarha, 4 darab sertés, sok szárnyas baromfi. Ára az összes termékkel együtt \$5500.00, fele készpénz kell, a többi tetszés szerint törleszhető ötös kamattal. Ezen birtok csak egy óra járás gyalog két kis várostól, jó kövezett ut mellett. Az épületek be vannak biztosítva 4500.00 dollárra, az iskola a farmon van; a cukor répát is nagyban termelik nálunk, itt van közel hozzánk egy nagy cukorgyár, több mint 50 megelégedett magyar farmer gazdálkodik itt a szomszédságban. Nagyon jó piacunk van itt helyben mindenféle termésre és állatokra. Van nálunk 5 teljesarnok, nagy villany malom, egy tucat stór, 2 drugstor, 3 deszkagyár, kannázó telep, 2 nagy autógarázs, felsőbb iskola, 2 bank, 2 mozi-színház, templomok vannak mindenféle vallásnak számára, 20 mértföldre vannak Menominee, Michigan, és Marinette, Wisconsin, nagyvárosok. A 15-ös számú konkrét ut van Chicago és Milwaukee-ig egészen átig. Vétel esetén vonatköltség el lesz engedve a farm árától és a vonatköltség felét akkor is megfizetem, ha a vevőnek valami okból nem tetszene meg a farm és nem venné meg. Bővebbet John Major, P. O. Box 1, Stephenson, Mich.

A Dongó postája

A. V. A küldött dolgokból faragunk valamit.

J. O. Majd kireperáljuk, de egy-két beteget is kerithetne ottan.

Sz. F. A betegeket köszönettel vettük, a históriát kidongjuk.

B. F. Szerencsés utat kívánunk. A lapot elküldjük magyarországi címére.

L. V. A históriát kidongjuk és várjuk az ígéret beváltását.

G. H. Ez a dolog kissé különös, de majd csinálunk belőle valamit.

Többeknek. Köszönet a szíves jókívánságokért. Az öreg Dongó 48-ik születésnapjára izzad, mint a többi halandó.

M. A. Hát bizony akad itt a bajból mindenkinek. Reméljük, hogy majd csak kimászunk a bajokból.

T. P. Meddig fog még hallgatni, mint az a bizonyos dinnye a füben?!

N. A. Nagy igaza van, de hát mit tegyünk, ha az amerikai magyarság nagyobb része semmivel se törődik.

B. J. A históriát kidongjuk, ha ebben a kutya melegben el nem olvadunk.

S. L. Lesz belőle valami, a betegekért köszönet.

H. M. Muffol gondjaira bízunk.

Több dologról máskor szólnak.

DR. L. H. HERBERT

volt ezredorvos

8005 W. JEFFERSON AVENUE,
Detroit, Mich.

SZÁRAZ SZALONOS

SZÜCS FERENC ÉS ALEX MIKLÓS
biztosítanak arról minden clevelandi
magyart, hogy náluk tökéletes a
szárazság.

8510 Buckey Road, Cleveland, O.

MAGYAR KUGLIZÓ

A McKeesport-i és környéki magyarak kedvük szerint kigolyózzhatják magukat

URBÁN JÓZSEF

hatalmas kuglizójában, amelyben
hét pálya van.

516 Walnut St., McKeesport, Pa.

Magyarokhoz szól “Vas András”

GYÖNYÖRÜSÉGES HISTÓRIÁJA, AMIT
PATTOGÓ RIGMUSOKBA SZEDETT

Kemény György

A kivándorlásról, az amerikai magyarokról irt mű-
vészi kiállítású könyv ára:

Csinos kötésben 2 dollár

Remek diszkötésben, a szerző sajátkezü
aláírásával 5 dollár

Rendelje meg ezt a nagy művet, amelynél érdeke-
sebbet még nem olvasott. A rendelést küldje erre
a címre:

D o n g ó

1060-25th STREET,

DETROIT, MICH.